صلح آلدونده تورکلر

صلح معاهده‌سی امضالانغان کونلرده قافقاز میداننده غی تورك ـ نیمس عسکرلری طرابزون تیرمسنده روسیه‌نك صاقچی عسکرلرینك صفلرن کیسکانلر و اوزلرینه تاقازغه طابا کیلورکه یول حاضرلی باشلاغانلر. روسیه عسکرلری تیفلیسکه طابا جیگنه باشلاغانلر، تورکیه حکومتی روسیه عسکرلرینه اولتیماتوم بیه‌روب، اوچ کون اچنده طرابزوندن چغارغه قوشقان.

تورکیه اشتابینك خبرینه قاراغانده تورکلر ارزنجانتی و آکاپاتن بولغان پیرلرنی طوتماغانلر. روسیه عسکرلری آلارغه قارشی طوروماغانلر. ارضروم شهری‌ده تورکلر طرفندن اشغال ایتلگان.

پیتروغروغرادده تورکیه وکیللری

تورکیه، آلمانیه و آوستریه دولتلرینك صلح هیئتلری اوزلرینك حکومتلرندن فرمان آلوب، پیتروغراددن کیتدیلر. تورك امیرلرینه یاردم ایتمك اوچون هلال احمر جمعیتی طرفندن آقچوره اوغلی یوسف افندی، نوری بك پیتروغراددە قالدی.

فینلاندیه‌ده تاتارلر

عمر افندی تریغولوف لطف‌الله افندی اسحاقی اوشبو کونلرده هیلسینغفورس شهرینه تشریف ایتوب، شهر مسلمانلری محترم قوناقلرغه احترام ایتوب استقبال ایتدی. عمر افندی محله مسجدنده جماعت حضورنده لهکسیه اوقودی؛ ملی مجلسنك قرارلری حقنده وشو کونگی احوالك اهمیتی حقنده معلومات ویروب، فینلاندیه مسلمانلرینی ممنون ایتدی؛ صوکره ولایت محسبی لطف‌الله افندی هیلسینغفورس‌ده مسلمانلرك شرفلرینه مناسب کوزل بر جامع کره‌کلکنی حقنده سوز سویله‌دی. همتلی بایلردن خیرالدین افندی علی، هم عبدالکریم افندی سمرخان جنابلری تیز زمانده کوزل بر جامع بنا ایتدرمکلرین وعده ایتدیلر.

«المنار»

تیلیغراف خبرلری

قرونشتاد صاویتی صلحته قارشو

قرونشتاد دەغی رابوچی هم صالدات دیپوتاتلری صاویتی کیرمانیا‌نك روسیه‌کم تجاوزی هم کیرمانیا ایله صلح مسئله‌سن محاکمه قیلوب، کیرمانیا‌نك صلح شرطلرن قبول قیلو ریوالوتسیه‌نك هلاکتینه سبب بولاچق، دیب تاپقان، هم صلح قیلشورغه قطعی صورتده قارشو طوروب، داخلده‌کی بتون دیموقراتیا کوچن جیناب آتقق جیکده قدر دوشمان ایله صوغشو لازم ایکانلگینه قرار بیرکان.

طرابزونده‌غی روس عسکرلرینك حالی

آدیسادن دیگزجیلر جیولشنده دیگز آرقلی وطنلرینه بیارلور اوچون طرابزونه جیناغان قافقاز فرونتنده‌غی روس عسکرلرینك حاللری غایت فاجعه‌لی بولغانلق حقنده خبر آلنغان. یوکچی پاراخودلر بیك سیره‌ك کیله‌لر هم کوبره‌ك اسپیقوله‌تلر فایده‌سن کوزه‌ته‌لر. اون منکارچه عسکر کیومسز و آزة ز حالده طورالر. آلارنك آراسنده تورلی یوغشلی آغرو لر تارالا. یوك پاراخودلری کیلو ایله صالداتلر آلار اوستینه هجوم یاصاب آنده‌غی میلیون لرچه طورا طوروغان مالارنی تقدیرنك اختیارینه تاشلاب قالدرالر. مکارچه آتلر آچلقدن ئوله‌لر.

صوغش حرکتلری طوقتاتلو

پیتروغراد. (مارت ٦) صلح دیلیغاتلری خبر بیره‌لر: نیمسلرنك همانده آلفه حرکت قیلولری طوغروسنده‌غی همه خبرلر هیچ تلفاتی بر ئولك هم ٦ مجروحدن عبارت بولغان. بولاردن باشقه روسلر آراسنده طنج خلقدن هم اوترلکانلر بولغان. مسلمانلردن کوبمو تلفات بولغانلغی معلوم توگل. شولایده آلارنك تلفاتی کوبره‌ك بولورغه تیوش، چونکه روسلر قولنده هر نوع قورال بولغانی حالده مسلمانلر قولنده فقط ویتوققالرغنه بولغان.

برنچی فیورال ایرته‌سنده یاگیدن صوغش باشلانغان. بو کون کریبوستدن ٢٠ قدر یه‌درە بیارلکان. مسلمان عسکرلری تجاوز تشبثن اوز قوللرنده طوتغانلر. آلار زور غیرت برله صوغشغانلر. مسلمان عسکرلری باشنده روس آفیسه‌رلری طورغانلق حقنده شهرده خبرلر تارالغان. مسلمانلر کریبوستکه کوبره‌ك یاروالطور. غان ملتق اوقلری آتسه‌لرده آلاردن کوب ضرر کیلمه‌کان. چونکه کریبو. سننی مدافعه قیلوچیلر مخصوص اورنلردن باشرنوب آتالر ایکان. برنچی فیورالده، گویا صارتلر قتلاقلردەغی طنج روسلرنی صویا باشلاغانلر ایکان، دیکان خبر تارالغان. لکن بو خبرلر اتفاقی طوغری کیلکان برلی ـ یارملی واقعه‌لرنی استثنا قیلغانده، درست بولوب چقماغانلر البته. صارتلرنك اوشبو صوغش وقتنده ایسکی شهرده یا ایسه قتلاقلرده بولغان روسلر ایله بیك دوستانه معامله قیلغانلقری آیریم آچق صورتده معلوم بولغان. بیك کوب روسلر مسلمان آراسینه قاچوب قوتولغانلر. صارتلر فقط روسلرغه قوشلغان ئمرمه‌نلرگه قارشو غنه آیاقلانغانلر. (آخری بار).

اشتابی مسلمانلر ایله مذاکره‌گه کرشوب باشلوچه مسلمان صالدات هم رابوچی‌لر ایله سویله‌شکان. ٣١ غینوارده یاگیدن بر خطابنامه تارالغان. بو خطابنامه‌ده انقلاب کامیتیتنك طلبلری تاغنده آرتدرلغان وایسکی شهرده‌کی همه قوراللرنی کیتروب تابشرو طلب ایتلکان. مسلمان رابوچی، صالدات هم دهقان دیپوتاتلرینك صاویتی مذکور طلبلرنی قبول قیلنماسلق تابوب، آلارنی اورنغه کیترودن باش تارتقان.

٣١ غینوار کوندز ساعت ٣ ده کریبوستدن برنچی طوب آتلوب، شوندن صوك ایسکی شهر طوبقه طوتیلا باشلاغان. بو کون بارلغی ٤٠ قدر طوب آتلغان. بەدولر ایسکی شهرنك تورلی اورنلرینه توشوب آندەغی بنالرنی جیمروب، طنج خلقنی اوترکانلر. طوب آتلوغه قارشو (خبرلرگه کوره) ٤٠٠ کشیدن عبارت بولوب پیرسیان، له زگین و تەکه‌لیلردن جیناغان موقت حکومت‌نك عسکری برنچه پیردن یاگی شهرکه هجوم باشلاغان. تاش کوپر یانده کامیتیتسکی ده کوچه‌ده، شهر بالنیسه‌سی یانده، تیلیفون استانسه‌سی ایله حجند کوچه‌سنده کوچه صوغشلری باشلانغان. ساعت ٥ که طابا بتون شهرنی ملتق تاوشی یاگغراتا باشلاغان. مسلمان عسکرلری «روسیه» غاستینسه‌سن، شهر بالنیسه‌سینه قارشو بولغان بورجه‌کده‌کی اویلرنی اشغال قیلوب کریبوستقه اوق یاودرا باشلاغانلر. کریبوست بولیموت ایله جواب بیروب طورغان. ایسکی شهرنك طنج خلقی سآراسنده فوق العاده صورتده قورقو باشلانغان. صوغشنك برنچی کوننده روسلرنك تلفاتی بر ئولك هم ٦ مجروحدن عبارت بولغان. بولاردن باشقه روسلر آراسنده طنج خلقدن هم اوترلکانلر بولغان. مسلمانلردن کوبمو تلفات بولغانلغی معلوم توگل. شولایده آلارنك تلفاتی کوبره‌ك بولورغه تیوش، چونکه روسلر قولنده هر نوع قورال بولغانی حالده مسلمانلر قولنده فقط ویتوققالرغنه بولغان.

برنچی فیورال ایرته‌سنده یاگیدن صوغش باشلانغان. بو کون کریبوستدن ٢٠ قدر یه‌درە بیارلکان. مسلمان عسکرلری تجاوز تشبثن اوز قوللرنده طوتغانلر. آلار زور غیرت برله صوغشغانلر. مسلمان عسکرلری باشنده روس آفیسه‌رلری طورغانلق حقنده شهرده خبرلر تارالغان. مسلمانلر کریبوستکه کوبره‌ك یاروالطور. غان ملتق اوقلری آتسه‌لرده آلاردن کوب ضرر کیلمه‌کان. چونکه کریبو. سننی مدافعه قیلوچیلر مخصوص اورنلردن باشرنوب آتالر ایکان. برنچی فیورالده، گویا صارتلر قتلاقلردەغی طنج روسلرنی صویا باشلاغانلر ایکان، دیکان خبر تارالغان. لکن بو خبرلر اتفاقی طوغری کیلکان برلی ـ یارملی واقعه‌لرنی استثنا قیلغانده، درست بولوب چقماغانلر البته. صارتلرنك اوشبو صوغش وقتنده ایسکی شهرده یا ایسه قتلاقلرده بولغان روسلر ایله بیك دوستانه معامله قیلغانلقری آیریم آچق صورتده معلوم بولغان. بیك کوب روسلر مسلمان آراسینه قاچوب قوتولغانلر. صارتلر فقط روسلرغه قوشلغان ئمرمه‌نلرگه قارشو غنه آیاقلانغانلر. (آخری بار).

بر اساسگه مبنی توکل. کیتال غوفمانك بایانه کوره آتاك صلح صوغش حرکتلرن طوقتاتو طوغروسنده ٣ مارتده اوق امر بیرلگان: بسقیلاری آرقلی اوتکانده کیرمانیا قوماندا هم‌نك نماینده صوغش حرکتلرینك بوچی مارتده طوقتاغانلغن روس عسکری قورغان بیرکه آیروپلانلرنك حرکتی توقتیش قیلوب طورور اوچون بولوب، بوش حرکتنه هیچ بر مناسبتی بولماغانلغی بیان ایتدی. بوقوف تیرمسنده‌کی بزنك ماناتلر نیمسلرنك اول تیرمده‌کی صلح حرکتلرن طوقتاتقانلرن بلدردیلر.

جنایتچیلر

لوکیانسکی تورمه‌دەکی جنایتچیلر صاقچیلرغه قورال ایله هجوم طوروب قاچوب یتکانلر. بارلغی ١٠ دن آرتغراق محبوس قاچقان.

روس تبعه‌لرینك زاغرانیتسه‌دەغی آقچه‌لری

اوشبو کونلرده پیتروغراد قه تیاترشناسلردن بره‌و قایتقان. آلار سویله‌ویته کوره اول استوقهولمده وقف شوندەغی بانقلرنك برسینه صالغان آقچه‌سینك برآزن آلماقچی بولغان ایکان. لکن مذکور بانق خلق کامیسارلرینك دشاهلق زایوملرن بنرو حقنده دیتریه چغاروی سببلی، موندن صوك روس تمارینك زاغرانیتسه بانقلرندەغی آقچه‌لری وجه‌لرینه قایتارلمی. دیب جواب بیرکانلر.

کیرمانیا قوماندانلرنك پریقازی

رادیو تیلیغرام آرقلی شمال غربی فرونتده‌غی کیرمانیا قوماندانی لیوبالد بازارسکی‌نك پریقازی نوتلغان. تجاوزغه کرشولری یاگیدن بیرآلو، یاکه صوغش غیمتلرن کوبه‌یتو قصد بولمیچه، بلکه روسیه‌ده ترتیب اوباشدرر اوچون بولغانلغی، چونکه روس حاضرده ترتیبسز لك وباشباشداقلقلر اویان بولوب، آنك عموم آوروپا اوچوندە برقنچلی بولغانلغن بلدرله. لیوبالد اتفاق مریح دولتلرینك تجاوزلری عموم آوروپاه ترتیب صاقلاو نیتی برله بولغانلغن آوویا دەغی مدنی خلقلرنك همه‌سی‌ده تویه‌نه‌جکینه اشانچ بیان ایته.

تورکیه طرفندن التیماتوم

پیتروغراددن خبر بیره‌لر: تورکیه حکومتی اولتیماتوم یوب یدی کون اچنده طرابزون‌نك بوشاوون طلب ایته.

یونانستانغه اولتیماتوم

رومانیا ایله مذاکره‌ل تمام بولغاچده نیمسلر یونانستانغه اولتیماتوم ایله مراجعت ایتمه‌کچی بولغانلر.

پولشه‌ده

بریستدن خبر بیره‌لر: پولشه حکومتی صلح مذاکره‌لرینه اوزلرندن بره‌ر وکیل کرتلون طلب ایتکان ایکان، بوکا قارشو اورتا دولتلر پولشه‌دەکی امر کیرمانیا ایله آوستریا‌نك داخلی اشلری جمله‌سندن بولغانلغن، شوکا کوره صلح مذاکره‌لرینه پالاك وکیللری‌نك کرتلماییه‌جکن بلدرکانلر.

فینلاندیه آنارخیستلری

غیلیسنغفورسده آنارخیستلر طرفندن ئلکده سینات طورغان بنا اشغال قیلنغان.

پوبانك اوستینه باش سویه‌گی هم باشقه سویه‌کلر ایله زینتلەنکان قاراتوسده بایراق کوتارلنگان. شولایوق «الله‌ده یوق، خوجه‌ده یوق» سوزلری یازلغان تاتمالر آصلغان. بو آنارخیستلرنك کوبره‌کی ئلکده‌کی زور خیانتچیلر ایکان.

داخلی خبرلر

تلف بولورغه محکوم بولغان مالار

زاودوفایریقا قوتیرینسیه‌سی‌نك کامیتیتده عالی خازایستوینی صاویتنك اعضالرندن برسی اوشبو خبرنی بیرکان: آرخانگیلسکی ده انکتره ایله آمسریقادن کیلگان ٢٠ میلیون پودلق یوك تلف بولا. بو یوکلر حساب‌سز کوب فونسیرزالردن، ١٣ میلیون پود کومر، ٣ میلیون پود داناالر، وشونك کبی نرسه‌لردن عبارت. بونرسه‌لر همه‌سی دیگز طولقونلرنده یوولوب تلف بولاچق. چونکه مونك اوچون هر کون ضرور بولغان ٤٠٠ واغون اورنینه فقط ١٠ ـ ٣٣ مقدارنده غنه واغونلر بریله، دیگان.

اوچریدیتلنی صابرانیا حقنده

مسکه‌ودن آلنغان خبرکه کوره آنده اوچریدیتلنی صابرانیانی جاقرو خصوصنده حاضرلك بارا هم آنی صاقلاو طوغروسنده تدبیرلر قیلونا ایکان. قوزوروم‌نك ٣٠٠ کشی بولوی کوتوله ایکان.

کامیسارلرنی تالاغانلر

تونده تاوریدا ساراینده قایتوب بارو. جی اوریتسکی هم استروچکا نام کامیسارلر تالانغانلر. تالاوچیلر آلارنك اوستنده‌کی طولولرن، پیدراق هم ژیلیتلرن صالدروب، آلوب کیتکانلر.

تاشکند خبرلری

بخارا واقعه‌لری

بالشیویکلرنك ناشر افکاری بولغان «ناشا غزته» کیچه اوشبو تیلیغرامنی نشر ایتدی:

سمرقنددن قاچقان آفیسارلر بخاراغه باروب آنده امیر یاردمی ایله صاویت حکومتینه قارشی کوره‌ش باشلاغانلر ایدی. تاشکنددن کیتکانلر قزل آرمیا باشلغی داماغانسکی‌نك ضیاالدین دن اونتیجی مارتده یرگان تیلیغرامینه کوره آنك قول آستنده بولغان عسکرلرنك کرمینه‌دن کاغان دەغی قوله‌سف ایله «یه‌ندو» عسکرلرینه قوشلو یولنده بولغان حرکتلری بوللر هم کوبرلر بوزیلو سببلی طوقتالغان. حاضر بونلر یوز یکرمی چاقرمغه تارالوب صوقماقلر (میده بوللر) ایله تجاوز باشلاغانلر.

کیچه کوشکه‌دن اوشبو رادیوغرام آلنغان:

بزنك برله‌شکان عسکرلرمز ١٠٦٢ چاقرمغه قدر بوزولغان یول هم تیلیغرافنی توزه‌تدیلر. قزل آرواد فرقه‌سی چارزوی عسکری ایله قوشلوب ایسکی چارزوی قلعه‌سینی آلدیلر. دوشمانلر آمودریا بویلاب کیری چیکدیلر. برقسمی پیتروآلیکساندروفسکی طرفینه بارا. بو کون چارزوی بله‌ن ایکی آزاده تیمر یول هم تیلیغراف توزه‌تیله‌چك. بزنك طرفدن تلفات یوق. قولغه توشکان اسیرلر اوزلرینك بخارا حکومتی طرفندن یول بوزار اوچون یاللانغانلقلرن بیان ایته‌لر. بونلرغه آینه اوچ یوز صومدن وعده ایتلکان بولغان. تفصیلاتن صوگندن خبر ایته‌رمز.

کوشکه‌دەغی صالدات، رابوچی هم کریستیان صاویتی‌نك رئیسی: اسلیوینسکی.

کوشکه‌دن آلنغان ایکنجی تیلیغرامده اونتیجی مارتده اصحابادده فروندن قایتقان ١٠٧ صالدات‌نك بخارا عسکری ایله اوروشقه یارلکانلگی بلدریله. بوندن باشقه اصحابادده فروندن کیلکان یوزلەب آفیسار هم صاویت حکومتی طرفندن صوغشورغه حاضرله‌نکان. بونلرغه اوقات واسباب طیارلاب بیرلمشدر.

اداره‌دن:

باشلاب خوقنده‌ده اون مگارچه مسلمان قانی توگلدی، اینمی بخاراده هم شولایوق قان توگیله. بو قانلر دونغز یاکه ات قانی توگل... آدم قانی همده مسلمان آدم قانی. بو قانلرنك توگلوشینه کم‌گنه سبب بولسه‌ده قان طوتمی قالماس انشاالله.

آجلرغه یاردم

تاشکنده‌ده اعلم شهید محله‌سی یاشلری‌نك تشنی ایله فقیرلر اوچون اعانه دفتری آجلوب آقچه جینالا باشلاغان و بو آقچه‌غه گرچ، بندای، کارتوف آلوب آجلر اوچون قزان قورلغان. اعانه قیلوچیلر اوشبولر:

میر کریم اسحاقجا نایف ١٥٠٠ صوم، میرمحمود میرحامدف، عادل اسلامبایف، میرموسی عثمان بایف ١٠٠٠ صومدن، پولاد خواجه سید اکبر خواجه‌یف، میر اعظم حاجی حیدرف، میر کریم حاجی میر کاملف ٥٠٠ صومدن، برادران فضل‌الدین و لطف‌الله حاجیلر ٢٠٠ صومدن، محمد امین ١٠٠ صوم. بارلغی ٦٧٠٠ صوم.

«اتفاق» شوراسینك مهم قرارلری

١٨ فیورالده «اتفاق» شوراسینك نوبتده‌کی مجلسی بولوب توبه‌نده‌کی مهم قرارلرنی چغاردی.

١) تاشکنده شهرنده‌کی تاتارلرنك همتیله تاشکنده‌ده برقرآتخانه آچو نیچه یلدان برلی سویله‌نوب قرآتخانه آچو یولینه تورلی کشیلردن بر قدر اعانه‌ده چیناغان بولغان. مونه شول چیناغان اعانه‌لر تورلی کشیلر قولنده صاقلانا ایکان. «اتفاق» شوراسی‌نك «معارف» شعبه‌سی طرفندن تیز کونده آچیلا چاق قرآتخانه‌نك مصارفی اوچون لازم بولغان صومانی کوبه‌یتو اوچون هر بیردن اعانه صورارغه، مونك اوستینه قرآتخانه اوچون چیناغان اعانه‌لر نده قولرنده صاقلاب کیلکان افندیلردن تیز کونده مالیه شعبه‌سینه کیتروب تابشرولرن صوراب غزیته‌که بازارغه کیر افندی بکردن اوتنورکه.

٢) زیارتکه بیر آلور اوچون صایلانغان کامیسیه اعضالرندن رحمت‌الله احمداللین افندی ایسکی زیارت‌نك یاننده صاتیلا تورغان ٧٠٠ ساژین یرنی ٤٧٥٠ صومغه آلورغه تکلیف یاصاغاچ، مجلس برآوزدن بو تکلیفنی قبول ایتوب، مذکور یرنی صاتوب آلورغه ٤٧٥٠ صوم آقچه‌نیده اعانه طریقنچه جیناب آقچه توله‌رکه قرار بیردی.

٣) اوشبو صاتوب آلنغان یرنك آز بولووی اعتبارغه آلینوب مونك اوستینه تاغیده شهر دوماسندن شنا خانه‌ده تولوچیلرنی کومه‌ر اوچون دیه زیارت اورنی اوچون یر صورارغه توب اداره‌که طابشردی.

٤) برنچی تاتارمکتبینك ایسکی حسابلرن هم ایسکی «اتفاق» جمعیتینك بتون اشلرن، علی اصغر سوتوشف‌نك مکتب عمارتی اوچون صرف قیلغان آقچه‌سی‌نك حسابلری